

E. V.

HARIDUSE- JA SOTSIAALMINISTER

№ 72 - 3/IV - 1929a.

Lugupeetud õpilased, õpetajad ja koolide juhatajad!*)

Väikese Eesti, töelava rahva riigi haridusetöö on kestnud tegelikult kümme õppeaastat. See aeg on teostanud emakeelse hariduse Eestis mitte üksi enamusrahvusele, vaid ka kõigile vähemusrahvustele, kellele on kindlustatud igäühele samad kultuurilised õigused. Kui ongi olnud palju pettumusi, ei ole suudetud saavutada hariduse demokraatiseerimise alal kõike, mida loodeti kümne aasta eest, on hoolimata sellest hariduseelu Eestis teinud suuri samme ettepoole.

Meie ei või jääda rahule seniste saavutistega. Vähe on sellest, et varssi hakkab teostuma Asutava Kogu poolt vastuvõetud sunduslik kuueaastane algharidus. Peame teadma, et kõigil neil aastail on olnud hulk lapsi, kellel vanemate vaesuse pärast pole olnud võimalust käia algkooliski. Peame teadma, et samal põhjusel palju väga andekad algkoolilõpetajad ei pääse õppima keskkooli. Ühiskond kaotab sel teel suure hulga tööjõudu, mida võiks kasutada palju otstarbekohasemalt. Peame teadma, et rahvaharidusetöö täiskasvanule seas on veel vähene, et suured linna- ja maarahva hulgad on veel eemal hariduse kasutamisest. Tööd on palju ees, ja see kohustab hoogsamale haridusetööle õpetajaid ning kõiki õpilasi, kes on lõpetanud oma hariduse, olgu algkoolis, olgu keskkoolis või kutsekoolis.

Eesti riik on töötava rahva riik, ta peab püüdma üheõigusluse poole ka hariduse omandamises. Haridus ei saa olla üksikute eesõigus, kõrgema hariduse juure peavad pääsema kõik andekad, hoolimata vanemate varanduslisest seisundist. Ja kogu hariduse ülesanne omakorda on teenida ühiskonda. Demokraatlik haridus demokraatliku ühiskonna teenistusse!

Kui kümne aasta kestes on pandud alus demokraatlikule haridusetööle, siis, lugupeetud õpetajad ja kasvatajad, pean tänama Teid selle anduva töö eest, mille olete teinud uue inimpõlve kasvatamisel. Teile pakutav napp töötasu ei suuda tasuda Teie tööd, oma õpilastele ja rahva tuleviku anduvale kasvatajale tööd ei suudetagi tasuda rahaga. Olgu moraalseks tasuks Teile edasipüüdlikkude noorte rahulolu ja meie visa rahva poolehoid haridusetöölisele, tasugu Teie tööd loodetav hää tulemus, et Teie kasvatatud inimpõlv on väärtuslikum eelmistest, ja et Teie lisandatud on osa uusi väärtusi. Kasutan täna meeldivat

*) Etltelugemiseks aktusel ja kaasaandmiseks igale kesk- ja kutsekooli lõpetajale.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

642293297

juhust omaltpoolt tänada Teid tehtud töö eest ja loodan, et Teie töö tulevikus areneb seda suurema viljakusega igasuguse raskuste kiuste.

Tervitan Teid, õpetajate seminaride lõpetajad! Saagu Teist väärtuslikku lisa senisele õpetajate perele kõrgharidusvaldkonnas uue inimkonna kasvatamise töös!

Tervitan Teid, keskkoolide lõpetajad! Olgu Teie hooleks vaimse kultuuri ülesehitamine ja selle rakendamine inimkonna tõeliseks kasuks!

Tervitan Teid, kutsekoolide lõpetajad! Asuge vallutama loodust inimesele, looma uusi väärtusi elule ja töötajale paremat tulevikku, arendama liiklemist ja kaubavahetust!

Tervitan Teid, algkoolide ja täienduskoolide lõpetajad! Vähestel Teist on võimalus jätkata õppimist keskkoolis, teistele algkooli lõpetamine tähendab koolihariduse lõpetamist. Asudes kehalisele tööle Teie ei unusta enese täiendamist, tean seda! Tehke viljakat tööd kätega, kuid ärge jälke kasutamata võimalusi vaimuarendamiseks. Võideldge haridusevarad kätte omale ja oma nooremale seltsilistele. Töötava rahva noored, käsikäes enesetäiendamisele väljaspoolgi kooli, põhiseaduses kindlustatud õiguslikule demokraatialle andke ise tuge oma haridusepüüetega!

Õpetajad, koolide lõpetajad ja õpilased, olgu koolitöö lõpupäev võrreldav orase tärkamisega, millele järgneb küpsemine ja lõikus, kuid lõikus võimaldab haridusevilja kõigile, haridus kuulugu elutarvete sekka, mida ei või keelata ega piirata kellelegi.

Tallinnas, 29. mail 1929. a.

Nr. 2787.

LEOPOLD JOHANSON

Hariduse- ja sotsiaalminister.

Harju maakonna Valitsus

Haridus - osakond.

31.V. 1349